

MAZÁN TŰ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahonnan
Szeged utól napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Salföldi Dezső u. 8.
A szerkesztőség kéziratok ellen
adására vagy megörökösre nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetősek a szegedi
hivataltól tudhatnak.

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Hónaponta 10 k.
Félévente 50 k.
Évesre 100 k.
Külföldre 120 k.
Helyi elosztás díj nélkül.
Helyi elosztás díj 10 k.
Helyi elosztás díj 20 k.
Helyi elosztás díj 30 k.
Helyi elosztás díj 40 k.
Helyi elosztás díj 50 k.
Helyi elosztás díj 60 k.
Helyi elosztás díj 70 k.
Helyi elosztás díj 80 k.
Helyi elosztás díj 90 k.
Helyi elosztás díj 100 k.

III. évfolyam 267. szám. Nagyvárad Szerda, 1917 november 21.

I. Ferencz József halála évfordulóján.

Ma van az első évfordulója annak, hogy a fergeteges csaták zaja közé belesüvitett és belesírt a lélekharangnak panaszos, éles ércszava.

A gyászruhát öltött Hunnia megtépte köntösét és bánatosan takarta el könnyes szemét, amikor az első magyar ember koporsójánál lefelé fordította halott fátyolját.

Eltávozott és ő ökre itt hagyott bennünket a sokat szenvedett jószágos ősz királyunk és amikor széles e hazában a megkoncult harangok bús, tompa tüzása hirdette a szomorú valóságot, még a véres csaták harci lermája is elmúlt egy pillanatra.

A megdöbbenés kinos néma csendje ülte meg a küzdők lelét és mintha még ellenségeink táborából is a megihletődés és a mély részvétnek érzései szállottak volna az örökre távozó agasnyán legendás alakja felé. A hulló sárga leveleknek és a zörgő őszi avarnak sáppadt, rótt fénye világánál szállott le nyugvó helyére a faradt vándor, hogy terhes élete nagy küzdelmeit kipihenje.

Europa összes ágyuinak a torka zengte utolsó utjához a megrendítő fejedelmi gyászindulót. Haldokló királyunk utolsó sóhajára távoli visszhangként puskák ropogása, ágyuk bömbölése és haldoklok hörgeése felelt.

Mily különös rendezés is volt ez a sorunk, hogy a „belső fejedelmét” a legcsodásabb módon ki-étele le árjára. A

békét szerette és mégis az örökös harc volt osztályrésze. Kemény csapások kitért próbára testi és lelki erőtjét egypártú, de impozánsan mély hitű fényesen kiállította a szemvedések legyőzött próbáját. Néma ajakkal és könyves szemmel törtél és szenvedéssel még akkor is, a mikor egy kőszövegű lélek már föltámasztá a csapások súlyát. Hitében meg nem nyugva, részvéddel bízik benne, mint a viharverte és szűcsédos völgy fölött és mindig szertől a szemben vándor a csapást.

Mélységes hitű Jób meggyőző szavai adta remegő ajkáról: „Az Ur adta, az Ur elvette, legyen áldott az ő neve. A mikor trónod örökségnek orvul meggyilkolt teleme vorul végig országaidon végrendelődél te asztray asztray, de őszem nem roskadtál, mert írted, hogy most lassan újjépdedek legnagyobb szűcséde a ferasztalokban megőszült koronás főre, a ki népeit nem dobja bele könnyelműen a háború pusztító viharába. S valóban a heke után vándorló orvul visszafelé a háború sörnyű véres rémület. A túrleim legvégső határig mentél el, míg végre sok sok álmotlan eszaka nehérsz tuskódása után kimondad a világtörténelmi szavakat: „Mindent á gondoltam és mindent megfontoltam” és ídőt oltad utrak hadaságaidat igaz ügynek védelmére és a szűcséd megteremtésére. Aróta mindig ott volt szíved a küzdő katonáidnál, ayal szereted a sebesültek ágyainál, mélységes szűcséd pedig az albuajt hőseknél, a síró özvegyek és árvaiknál.

De te nem tudtad bevárni a végét, hanem lehunytad jószágos mecséidat még mielőtt megred és igazságos ügyünk végé meggyőző dicsőletét meglatbattad volna. Elated fakijája esett és egy utolsó percében szűcséd, de

végső lebbandára le háború kiáltványod utolsó mondatát világtöltte meg: „Bíznom a Mindenhatóban, hogy legyőzünk, adja a győzelmet.”

Igaz, megdöbbenélt áldott jó királyunk. Te még láttad a magyar vitézek asztrayait, kik a hegyománycs kiáltványától és a magyar haza forró asztrayától lelkesebbé pusztító orkánként rebogtak el a véres harcmezők fölött, kik a föltámasztással kiadva onijár vérüket még ma is földi örökségű boldog jóvendőjéért.

Tasula voltál még a goritoni nagy győzelmeidnek is, a mikor a háború méltóságát elcsodálatos módon a mi javunkra billentette a magyarok Isten és éppen akkor hagyott itt bennünket, a mikor az oláh hadakat Erdélyből kiverte, már a Praha és az On völgyében kerestük megunk előt a hazánk szent földjére beemészkedett hadakat.

Annak az Isteni dicsőletnek azonban, mely most a világon olasz mecséid lejárásodól és még folyvartában van földi emlékezője mer nem lehetett ugyan, de bizonyára mély meggyőző és megdöbbenélt lelkek ki-mondhatatlan örömeivel emlékező és asztrayos onot fenatról páratlan dicsőletetnek. Bizonyára elgyönyörködött régi világszerencsésben, melyeknek élén álltál fiatal u ódod vágatott, kit éppen úgy mint minden egyes vitézet, egy ősz király alkja lelkészített, bátorított, asé az ősz király, a ki máskor egykor a földön, ugy most ott fount az égben is, könyörögve imádkozik rendíthetetlen hittel és bizalommal legyőzünk győzelmeért.

Nem hiába bírtál a Mindenhatóban a nagy lélek és nem hiába ajánlottad országaidat Jéus szűcséde szűcséd oltalmába, mert ba még nincs is vége a népek ádám küzdelmeinek, de már az is a mi idáig történt valóban a csodával határos.

A háprasztos, dicsőletes győzelmeid

„GLOBUS“ MŰINTÉZET NAGYVÁRADON
KÖNYVKÖTÉSZET ÉS VONALAZÓINTÉZET
KÖNYVKÖTÉS ÉS VONALAZÓINTÉZET
KÜGLER-HAZ
PAPIR, IRÓSZER ÉS IRODAI FELSZERELÉSEK NAGYKERESKEDÉS ÉBEN A LEGOLCSÓBBÁRAK.
MŰVÉSZI KÖNYVKÖTÉS
IZLÉSES NYOMTATVÁNYAI ELSŐRANGUAK
KITŰNŐ ÜZLETIKÖNYVEK
TELEFON: 40.
INTERURBÁN.
KÖ- ÉS KÖNYVNYOMDA
ÜZLETIKÖNYVEK GYÁRA
A legcsóbb árak 12 fillér

Tud az oroszlárnész és ne félj mi nem is felejtkeznek meg rólad. Már egy éve, hogy beárult mögött d a kaputausok templomának nehéz tolgajafa, de majd ha sokat szenvedett hazánkra fölvirrad a békének aranyosan csillogó napsugara és babér lombokkal megkoszorúva ismét hazatérnek világszerte, akkor a te hősi magyarjaid föl fognak keressni Téged magányos hajlékodon, megkopogtatják sírboltod ajtaját, megköpögtetik babérjait, hogy az öröm és hálakönyvesnek gyémántjaitól ragyogó gyöngykorallakkal telis-telis szórják vele nyugvó poraidat.

Ó kérd az Istent nagy királyunk fölmegecsintett lelke, hogy küldje vissza hozzánk mielőbb a béke olajját hozó fehér galambot, mely oly réges-régen bucsut mondott megégyt magyar hazáknak. Kérj a még haló poraidban is hozzád hű magyar népednek erőt, kitartást, szenvedéséből, gyászából dicő fölámadást, hogy majdan boldog napjaiban is mindig a legnagyobb kegyelettel sídhozasson a te örökké dicő nagy emlékednek.

Ugy legyen!

Romboló és megsemmisítő tűz a Nyugaton.

Berlin, november 20. A nagyfőhadiszállás így jelenti:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezérőrnagy hadserege. A tiszorégi harc Flandriában tegnap előtűn a Houthouster erdtől egészen Zandvoerszig jelentékenyen fokozódott és éjjel is lankadatlan erővel folyt. Posikapelle és Paschendale mellett a harci terület erős romboló tűz alatt állott. Az Artoisban a Scarpe mindkét oldalán Billacourinál és Quaintinál szintén felégett a harci tevékenység. Az ellenség felderítő osztagokat közelharcban visszaverték.

A német trónörökös hadserege. Solssontól északra és a Maastrichti partján jelentékenyen fokozódott az állásaink ellen irányuló tűz, amelyet a Osaume erdő vidékén egy francia zászlóalj támadása követett. A támadást az ellenség súlyos veszteségek mellett visszaverték és foglyokat ejtettek. Az ellenséget, amely az est folyamán még több ízben készülődni támadásra megemlékezésre, megsemmisítő tüzelésekkel készületi állásban visszaverték. Verdunól északra és keletre osztagaink vállalkozásai sikerrel jártak.

Keleti harcok.

Nagyobb harci esemény nem volt.

Macedóniai front.

A Vardar nyugati partján bolgár roham csapatok benyomultak a francia árkokba és foglyokat ejtettek.

Ludendorff, első főszállásmeister.

* A Bihar megyei Takarékpénztár (Kossuth-utca 3.) hadikölesség jegyzéseket polgári és katonai ügyfelektől készíttetői elfogad Betéteket korlátlanul rendelkezésre bocsát. Kölességeket ad a hadikölességkötvényekre 80% erejű 4 1/2% kamattal. A jegyzés alkalmával felszázalék jutalmat megért.

Harcok a Monte Tombáért.

Olasz harcok. Budapest, november 20. (Hivatalos.) A Brenta és a Piave közti hegyekben a Monte Tomba északi lejtőin elkezdett harc folyik. Az olaszok minden kísérlete, hogy az elvesztett állásokat áldozatokkal teljes ellentámadásokkal visszafoglalják, eredménytelen marad. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Egyébként nincs különös jelenteni való.

A vesérbar főnök.

Olasz harcok. Berlin, november 20. A nagyfőhadiszállás jelenti: Az olaszok erős ellentámadásai azok ellen az állások ellen, amelyeket a Monte Tomba északi lejtőjén elfoglaltunk, tegnap elkezdett harcokra vezettek. Tüzérségünk és géppuskáink tüze a sűrű tömegekben rohamozó ellenség sorait megrikította, gyalogságunk pedig visszavetette a támadókat kiinduló állásaikba. Ezen a harci szakaszon az erős tűz tovább tart. A Piave alj folyása mentén nincs ujság.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Maximalisták a nemzetiségek különválása mellett.

Budapest, november 20. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Haparandából érkezett jelentések szerint a maximalisták problémáit a nemzetiségek azon jogát, hogy Oroszországtól elválhassanak és függetlenítsék magukat.

Orgyilkos merénylet Lenin ellen.

Budapest, november 20. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Lenin ellen orgyilkos merényletet követtes el. M. kor a szövét üléséről elment, Tvercsenko volt miniszter szolgálja kétszer rálőtt. A golyók célt tévesztettek, Lenin sértetlen maradt. A szolgát azonnal megölték.

A békéért.

Budapest, november 20. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Vorwärts szerint a bolsevikiek külföldi képviselőinek 2—2 tagja Pétervárra érkeztek a békétárgyalásokkal foglalkozni.

A szövetségben nagy hatást keltett Magyarország, Ausztria és Németország szociálistáinak egységessége és szolidaritása.

Kerenszki öngyilkos kísérlete. Anarchia Oroszországban.

Budapest, november 20. (Saját tudósítónktól.) A Matin jelentése szerint Kerenszki afölötti kétségbeesésben, hogy Oroszországban az anarchia egyre jobban növekszik, öngyilkos kísérletet követett el.

Kopenhágából jelentik: Torneoból érkező utasok szerint az orosz nép ismét monarchia után vágyik. Egész frontalseregek vannak utban Pétervár felé, hogy végtelenen a maximalisták uralmának. Kerenszki kozákjai Gacsinában és Carszkoje Szlóban legyverszünetet kötöttek a maximalistákkal. Graszov kozák ezredes ki akarta szolgáltatai Kerenszkit, aki eközben megszökött.

Stockholmból jelentik: Oroszországból érkező utasok beszéltek, hogy Moszkvában még egyre tartanak a legvörösebb utcái harcok. Két szállodát rommá lőttek, ugyanaz a sors jutott egy színháznak is. Magánházakban ezrével fekszenek a harc áldozatai.

Gentből jelentik: A Reuter ügynökség jelenti Londonból: Balfour külügyminiszter az alsóházban kijelentette, hogy Oroszországban a helyes még savas, bár a jelekből úgy látszik, hogy a maximalisták Pétervára és Moszkvában teljesen urai a helyzetnek. A koalíciós kormányalakításra vonatkozó tárgyalások Oroszországban eddig semmi eredményre nem vezettek. A nyilatkozatnak nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Franciák a Piavénál.

Budapest, november 20. (Saját tudósítónktól.) Gentből jelentik: A Piavénál 80 kilométeres frontot a franciák foglaltak el s tartanak megszállva. A védelmet ők vállalták el.

Wekerle expoziója.

Tisza a közös értelmezésről és Lengyelországról. A csehek rosszabbak a rablóknál. Polónyi és Andrássy a csehekről.

A parlament ülését délután háromnegyed 4 órakor Szász Károly elnök nyitotta meg, aki megemlékezett a király haláláról, elparantálta Hegedűs, Lónyai Géza és Kende Péter képviselőket. Jelenté, hogy több tárgya interpellációra adott engedélyt.

Wekerle Sándor miniszterelnök előterjesztette a

költségvetést.

Ezt a költségvetést elődje, Telezaky János dr. készítette, 6 cikk új adatokkal kibővítette. Jelen költségvetés nem felel meg a tényleges állami kiadásoknak, de részletezve van, milyen adóbevételük fokozódott. Az előirányzott 2 milliárd 591000 korona kiadással szemben 2 milliárd 616000 korona bevétel áll.

Ismertetői ezután az egyes tárcák költségvetését. A belügyinél külön költség van felvéve a cigányügy rendezésére, a haszai fürdők rekonstrukciójára, a pénzügyinél a földgáz kibányászására, a kultusznál a nevelítési kiadások emelkedésére, új tanítói állásokat rendezésére. A rendszeres bevételek az adók csopordása s a dohányjüvedék emelkedése folytán növekedtek. Javasolja a kvótáktól megváltást, a hadszámbadalom és a provisiórium meghosszabbítására nézve javaslatokat nyújt be. Bejelenti, hogy a hadikiadások eddig 16 milliárdra rugnak.

Serényi és Grecsák miniszterek kisebb javaslatokat terjesztettek be.

Tisza István gróf

szólt fel. Nema az a célja, hogy nyilatkozatával ellentétes álláspontot fejezzon ki. Egy kérdésben támadással illették Hadik minisztert, mert elemestül ügyekben a közös miniszterekkel és Ausztriával tárgyal. Nem szorosítja megát a támadással „mert szabálytalanul tartja, hogy értelmezés kérdésekben lehetőleg megállapodásra jussunk Ausztriával s ha ez nem lehetséges, önmagánál maradunk.”

Hadik miniszter: Minden áldozatot meg kell hoznunk az Ausztriával való meggyőzés érdekében, ezt Tisza mondja, s nekünk az ő bölcsen tudják be, ha így cselekszünk.

Landauer Béla a hadihőlcsonkötvények kompromisszumát s kiegészítését ajánlja.

Wekerle miniszterelnök: A falvakban számít a papság és a tanítók működésére.

Szünet után

Elnök közli, hogy a holnapi ülés délután 4 órakor kezdődik.

Tisza István: Mikor tárgyaljuk a kormány rendeleteire vonatkozó jelentést?

Wekerle: Mikor technikailag lehetséges lesz.

Interpellációk.

Tisza István kérdést tesz a lengyel királyság szervezése felől.

Wekerle válaszol. A lengyel kérdéssel régóta foglalkozik. Hogy miképp konzerválják a lengyel királyságot, azt az eddigi intézkedések mutatják, a jövőre nézve is van programjuk, de arról nem lehet közlést. mert tartózkodás alatt áll. A dícső multu lengyel nemzetnek önálló országgá való válása egy új állam jegyében történt, s ez a viszony köztünk történelmi kérdés, hogy a parliáson nérelem esset.

Tisza a választ tudomásul veszi.

A csehek

elvárt támadásai.

Perényi Zsigmond báró: A cseheknek a technikai történet elvárt támadásáról beszélt. A veteránok a császár palatájá mögé bujtak. Sztemekék 13 vármegyét akarnak, de berechni nem akartak, csak annektálni. Rosszabbak a csehek a rablóknál, mert a rablók ellen legalább fegyverekkel lehet védelem. A rejtőzködésben sem a miniszter elnök, sem az elnök nem utasították vissza

A király mellettünk.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Együttessen felel az interpellációknak. Amit a csehek a közéleti kérdésekre nézve felhoztak, valótlanság, mert nekünk nincs felesleges elemzésünk.

Régalom az, amit a csehek ellenünk felhozta, hogy a nemzetiesség nálunk rebuszolgák. Teljes szabadságban élnek nálunk a nemzetiségek. Az első teendőnk, hogy a csehek legátusa Magyarország területén ne terjedjen. Az ilyen kísérleteket a legesigorúbban megtoroljuk. Az osztrák miniszterelnök tegnap elöltette meg, hogy a csehek politikájától távol áll a nemzetiesség igényei csak a mostani határokon belül nyerhet kioldást. Tegnap az osztrák igazságügyminiszter elöltette átiratban, hogy bűnügyi uton torolják meg az ellenünk intézett támadásokat. Sztemekék támadása nem érinti a 67 es alkotást, Sztemekék támadása nem képviseli a cseh nemzetet, csak egy veszedelmes irányt. A mi erőnk abban áll, ha összetartunk.

Tudomására hozza a Háznak, hogy a felsége, a király hozzá intézett nyilat

a támadásokat, hallgattak, tehát ezeknek a cseheknek büntérsai.

A csehek ellenszenvüknek okát az életmódjuk ügyében való eljárástunkkal indokolják. Haragság. Hosszák ellenünk a cseh brigádok. Nem félünk tőlük. Figyelmezteti Ausztriát, hogy Magyarországon is kiadhatják a jelszót:

Los von esterreich!

(Eleszünk Ausztriától!) Álljunk meg az osztrákok, kik bűnös kérszel Magyarországot letörni igyekeznek. Interpellációjában kérde, hogy minő lépéseket szándékosik tenni a miniszterelnök a csehek támadásai ellen?

Polónyi Géza szerint csak a perszonálunió védhet meg belnünket az osztrák támadások és gaz törekvések ellen.

Fakonyi Sándor dr az Apponyi párt, Landauer Béla a néppárt határozati javaslatát terjeszti elő a cseh támadások ügyében.

Andrássy Gyula gróf

kijelenti, hogy a magyar nemzet becsülete oly magasan áll, hogy azt a cseh urak támadása nem sértheti meg. Micsolylyal térhetünk napirendre a támadások felett. Régebben miakat veszedelmesebbeknek tartottak, mint most a csehek, a világháború azonban világszerte derített erre is. A magyarok játéka verik vissza ezt a támadást is. Csak azon döbben meg, hogy az osztrák miniszterelnök nem utasította vissza a csehek ellenünk intézett rohamát. De nemcsak akkor nem lépett közbe, mikor róluink volt szó, hanem akkor sem, mikor az osztrákokat támadták a csehek.

kozatában felhatalmazta annak bejelentésére, hogy ellenszegül az ilyen törekvéseknek. (Általános taps az egész Házban. (Felkiáltás; Éljen a király!)

A miniszterelnök választ tudomásul vetiék.

Aruló csehek.

Fényes László kérde a honvédelmi minisztert:

Vann-e tudomása arról, hogy a 11-es számú torpdónaszádunk cseh logónysége meghódítva tisztjeit Brindisiben átadta az olaszoknak az egész hajót?

A 28 ik cseh hadosztály előtt fekvő ellenfeg pedig állandóan értesítve volt ütegjeink hollétéről.

Tud-e ezekről a miniszter s mit szándékosik tenni?

Szurmay Sándor honvédelmi miniszter kijelenti, hogy nincsenek adatai s mihelyt beérnek ezeket, intézkedik.

Ülés vége háromnegyed 10 órakor.

**Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett
ékszer és aranyáru készítő műterme
f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.**

A Piavenál ismét megkezdtek a támadást.

Jelen pillanatban még nincs ugyan hi valós hírt arról, hogy nagy támadásunk társul újra megkezdte és orpán a sőt- sáadás jelenléte támaszkodnak. De az egész összehelyzet olyan, hogy igen valósi- sítanak kell tartanunk a hír igaz voltát. A legutóbbi olasz vesztési jelentések elég bő támpontot adtak ahhoz, hogy megadjuk, mi szerint az olaszok igen nagy erővel áll- lottak föl a Piave nyugati partján és hogy a mi felénk már több helyen kitűsítették a folyón való átkelését. Az olasz jelentések ese- sély számú foglyokról is tesznek említést, és hiszen az ezek természetesen dolognak kell tartanunk egy-ny nagy számú hadmü- vellet megkezdésékor. Áldozatok nélkül ered- ményeket elérni nem lehet.

Ö-feloldozó csapatokra mindíg van esék- ség, kik megteremtik a későbbi akció elke- réhez okellenőli erősségek előfeltételeket. Az olasz jelentés maga is csak 40 tiszt és 300 ember foglyokról beszél, tehát ezen első- kérsítő műveletek alatt veszteségek nagyok nem lehetnek.

Mint tényt kell lejegyeznünk tehát azt, hogy már számos helyen a Piave nyugati partján állnak csapataink, továbbá azt is hogy a Brenta és Piave közötti hegység- szakaszon sikeres támadásaink oly rohamo- san nyertek tér, hogy az elkezdettien vá- dakerő olaszok már az utolsó hegygerince- szorultak vissza, a 870 m. magas Monte

Tombarra. Tegnap már megemléksztünk er- ről a gerincről, melyen túl már a síkság következik, csak hogy mi ennek a gerincnek a legmagasabb csúcát, az 1770 m. magas Monte Grappát és nem a Tombát említettük.

Erről a partról mondtuk azt, hogy ta- lán ennek a helynek az elfoglalása lesz majd jel arra, hogy állapítja a Piave- ne mintha tényleg úgy is történt volna. A jelentések szerint a Monte Tombán elkezd- dett harcok folytak, és az olaszok ma- den támadását, melyek arra irányultak, hogy régi állásukat visszasszeressék, visszaverték. Az utolsó hegygerincet ostromoljuk tehát már és ugrátszik, hogy most szintén a Piave is megindul általanos támadásunk. Most minélgyi ismétünk itt a síkságra egy- szorra fenyegetjük úgy a Piave és Brenta között, most pedig az első Piavenál álló olasz erveket szétvált és hátát.

Ezen az említett gerincek az elfo- galása egyenértékű az olasz frontnak ismét- telt átkelésével, mely is bő alkalmat nyújt nagy számú foglyok és zsákmány elérésére. Minden jel arra mutat tehát, hogy nagy támadó hadműveletünk harmadik faszatát is megkezdtek már, melynek célja egy- lőre csupán az ellenség átkeléses, ellentá- ló erejének további megőrzése és ezzel együtt fontos és termékeny olasz területek elfo- galása az ezen közvetlen fekvő nagy váro- sokkal együtt, az élen Valence hadikötőjével.

A tejrendelet hibái.

Nem praktikus ember gondolta ki.

A tejrendelet, amelylyel a közlekedési miniszterium sárja boldogítani az országot, természetesen Nagyváradon még nincs végre- hajva, ami egyben azt is jelenti, hogy Nagyváradon még van tej.

A város községülése ugyanis, Imrik S. Zoltán tb. kanonok, törvényhatósági bizotti- ségi tag indítványára elhatározta, hogy fel- irattal fordul a miniszterhez a kért, hogy a rendelet végrehajtása alól Nagyváradot mentse fel. A feliratot már elküldötte a város.

A tejrendelet különben az egész or- szág kovácsát foglalkoztatja.

A Szegedi Napló legutóbbi számában a következőket írja:

A tejkérdés dolgában Kovács József dr. tb. tüsti orvostól az alábbi sorokat kapjuk, amelyek igazságát magunk is valljuk:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

hosszú ideig, hogy a tejkérdésről be- cses lapjában kösölt nyílt levelek számát egyenlő én is asporitthassam. Nem árt, az az a kérdés több szempontból meg lesz világítva.

Konstatálható, hogy mióta tejrendelet van, tej nincs. Adólt, de nem is bőven, és akinek szüksége és pénze volt rá, hozzá jutott, most az sem jut hozzá, aki na- gyon is rá volna utalva. Mint a legutóbb há- borús rendelkezés, a tejrendeletet sem prak- tikus ember gondolta ki. Elsősorban a csu- csoműket és szoptatós anyákat sárja. Tejjel állítai, amilyen a betegeket, végül a 70 éves koron felüli öregeket. A csocsműket nem

tehetőre, hanem anyatejre van szükség, előbbre csak akkor, ha az anya betegség miatt nem szoptathat. Szoptatós asszony is el lehet tej nélkül, mert nem egyedül tej- ből lehet tejet produkálni, hanem minden tápanyagból, melyet az egészséges gyomor megemészt.

Ebben a térségre, törőapbtelegre, veszbajszra és úttörőtelegrészre szor- dókra nézve a tej átkelési Sajó, az úttörőtelegrészre nem a 70 ik életkorban kezdődik, mint amely kortól kezdve a tej- rendelet értelmében a felirattal tejjel ki- dult, jóval korábban, többnyire az 50 ik év előtt mutatkoznak a tünetek. Olyan ög- kori elváltozás az is, mint például a tej megőrzés vagy a szemmozgás ruganyos- ságának a csökkenése, mely miatt után- szorultak szorultunk. Ebben a korban a tej, vaj és tejszín nemcsak táplálék, ha- nem erősség is, mely lélelteti a baj lej- lődését.

Most, mikor a hatósági orvosok nagyobb része katonai szolgálatot is teljesít, nem kel- lett volna őket tartsani a tejjelvitelre ki- szolgáltatásával is, előzetes lett volna az a kezelő orvosokra bízni. A kezelő orvos jobban ismeri annak a betegnek a visz- nyait, mint a hatósági orvos. A mi nap egy- ségesev fluorka részére tejjelvitelt kérés- telen, akik az anyja a múlt évben tód- véseben halt el, neki pedig nemrég tuberku- lozus ismételt lobja volt. A hatósági orvos, aki csak a té- lésanyagot nem ismeri, nem adott volna az esetben tejjelvitelt, és ad- tam, de az én bizonyítványomat nem akco- pálták a hatóság, pedig most tb. városi fő- orvos, feig madrig az öségi orvos is voltak.

*** A Nagyváradai Taksarékpenész- értesítő t ügyfelet, hogy a ha olik magy- er hadikötőbe kötvényeket az annak idején hi- adt it pénztári államrésznek ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.**

Stefánia-napok.

A Stefánia műkiállítás hely ségiben a vármegyeházán mindennap fokozódó érdeklődés mellett zajlanak le a pompás műsorú művészeti elő-.

A nagyváradi társadalom minden ré- tege egymással vetemedve iparkodik minél freppánsabb határu szórakoztató események- kel a Stefánia hét sikerét emelni.

Tegnap délután például a Sziliget- színház művészei feledhetetlenül mulatságo- s kabaréval szórakoztatták a közönséget. Ez alkalommal a vármegyeház nagyterme szük- nek bizonyult. Bihari Sándor, Tompa Béla, Vig Manci pompás scénaival nem tudott betelni a közönség.

Ma, szerdán délután a honvédszenekar operakoccertje minden érdeklődésre érdemes. Huszady László háttudalát, Puccini Tos- cájának nagy ártját, Verdi Áraons Báljá- ból a legjobb részleteket, Bizet Carmen- jének nagy ártját adja elő a szenkar, Schaf- Károly karmester vezetésével.

Holnap, csütörtökön a Gyermekebarát védőközsége alatt dr. Dési Géza tart előadást délután 5 órakor és dr. Pelle János ol- vas fel.

A kiállítás sorozatára írt napról- napra fokozódik az érdeklődés. Mióta a sor- solás nyitreményi tárgyait megjelölték a ren- dezésig, szépséggel kaphodják a sorozatokat, ami nem is csoda, mivel a főnyeremény maga oly értékes műtérny, mint Vágó Pál gyönyörű, Sáros ut című képe, de a többi nyereményi tárgyak is oly értékesek, hogy a 3 koronás sorozatát minden játékos sz- galommal tippeli a nyeremény esélyeket.

Tegnap már megindult a képrésár is. A tegnapi nap folyamán a festmények egész sorát megvásárolták a kiállítás legjobb sikere az a sok kép, amelyen már ott lóg a tulajdonosuk neve.

A Stefánia-Szövetség átruházott állami hatáskörben fog működni.

A belügyminiszter rendelete az anya- és csecsemővédelemről.

Ugron Gábor belügyminiszter az összes megyei és városi törvényhatóságokhoz ren- delte: írtással, amelyben rámutat arra a szomorú valóságra, hogy Magyarországon a csecsemőhalandóság már a háború előtti évak- ban is — Oroszországot kivéve — a legna- gyobb volt: a ebben a tekintetben még Ro- mánia és Szerbia is kedvezőbb helyzetben volt nálunk. Az emberpusztító háborút átél- t nemzetnek legfőbb feladatát a miniszter az anya- és csecsemővédelem megszervezését tünt ki, amely célból az állam és társadalom teljes együttműködését kívánja.

— Az állam és társadalom együttműkö- dését oly módon hoztam szoros kapcsolatba, — mondja a rendelet —, hogy a védőnői in- stitúciók országos megszervezésére társadalmi szervezettel, a Zala királyi és Felelős leg- magasabb fővédőnkégsége alatt álló Stefánia- Szövetséget bízam meg, mely azt a tere- kényeséget mintegy átruházott állami hatá- skörben fogja végteni.

— Az állam részéről a Szövetséget ma

legelősebb erődjei és anyagi támogatásában...

A társadalomra és ország helyreállítására irányuló nagy feladatok megoldásában...

Bizonysítottuk arra, hogy a törvényhozás felkérte munkakezdését és előkészítését...

Ugron.

A rendelet Fráter Barnabás alispánhoz tegnap érkezett meg.

Mikor a csendőrt betörni kezd.

Tóth Sándor valamikor csendőr volt, de nyugtalan vére kibejtölte a bizonytalan sárga...

Hazafele menet ére utól a végzet. M. sz. szőlő és nton valamit fehérelmi látott, azt látta...

Gyenge Béla tanácsnok elő jutott Tóth Sándor. A bíróság tagjai voltak Jankovits Gyula és Pász Ferenc...

Tóth Sándor tagadott, úgy, mint a vizsgálóbíró előtt. A rubátat vásárolta egy katonától...

Gyenge Béla elnök: Látja Tóth, maga a csendőrök előtt mindent beismer. Szálljunk magába...

Vádolt (előszóval): Beismerem mindent, csak azt kérem hozzá, hogy a főkben nem 70, hanem 23 korona 40 fillér volt.

Barovicsay Lajos károsult: Hátvan volt ott.

Erőde Imre és P. Horváth György csendőrök bihalgatása után Bolza Alfons gróf ügyész a vádat fentartotta...

Nagyvárad hadiadózói.

Hónapok megfesselt munkája után Kilitusz János pénzügyi tanácsos, Keledi József, a királyi m. kir. adóügyi biztos...

Jelölés: Vasyon:

Table with 4 columns: Name, Address, Amount 1, Amount 2. Lists names like Széchenyi Miklós, Frakói Vilmos, etc.

(Folytatjuk)

Liszt és kőr.

Arnhemozók és árdrágítók.

A rendőrség tovább folytatja az élelmiszerárak elleni harcát, Darabanth Ferenc rendőrfelügyelő tegnap is újabb eredményes listát...

A Gilányi utcán járt valami nyomozási ügyben, és az egyik lakásban véletlenül az ágy alá esett tekintete...

Mindjárt kivett egy csomagot a falbontó. Liszt volt benne, liszt, kiváncsinos, hófehér nulla liszt...

Darabanth felügyelő a listát elfoglalta a jelentést tett a rendőri büntető bírósághoz, ahol eljárást indítottak...

Dienes István és Méhes Lajos detektívek pedig bórdrágítókat csíptek el a Bethly Odón és a Pász utcán...

A másik bórdrágító hávaló, ezután az iparügyosztály árnyékában árulta bórrel magga áron...

HIREK

* Gyászmise I. Ferenc József érte. M. van I. Ferenc József magdolált királyunk halálának első évfordulója...

* A Kath Kőr vetítő estéje. Dr. Némethy Gyula tb. kanonok, teológiai tanár tartott előadást nagy közönség előtt...

* A tanítók és tanárok beszerzési csoportjának vesztése. Kérlek, hogy a megrendelt kaposita árát...

Advertisement for HALTENBERGER VILMOS, kelmefestő, vagytisztító és gőzmosógépgyárban Nagyvárad. Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-59.

H V I L T T É R .

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy e hó 1-e óta Roth M. utóda cég

férfidivat üzletét átvettem

és azt tovább ugyane cég alatt régebben fennálló üzlettel egyetemlegesen fogom folytatni, kérem továbbra is a n. é. közönség nagybecsü támogatását

Hollós Jenő

férfidivat üzlettulajdonos Rákóczi-ut 3. sz. és Bémer-tér 3. szám.

**IRÓGÉPEKET
VESZ, ELAD,
CSERÉL és JAVÍT
KARCZAG
ZÖLDFÁ-utca 5.**

Belépési felhívás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az Általános Takarékpénztár kebelében működik, Nagyvárad, Bémer tér 2. 1918. január 1 én nyitja meg

XVI. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számú tőrszótét jegyzésével történik, melynek mindegyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Az új évtársulat 3 éven át, vagyis 156 hónapig tart, aminek eltelté után a tagok az általuk megtakarított tőkét az elért haszonban való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kötelezően nyírné kölcsönöket folyósít és a folyósított kölcsönök heti befizetésekkel három év alatt törlesztendő le. A befizetések vasárnap és ünnepnap kivételével minden nap délelőtt 9-12 óráig, délután 3-5 óráig történnek.

Vidéki tagok részére postatakarékpénztári lapokat küldünk, melyekkel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Az új évtársulat működését január 1 én megkezdi, ezért felkötetnek a belépni szándékozók a mi előbbi jelentkezésre.

Nagyvárad, 1917 november hó.

**Általános
Takarékszövetkezet.**

Hordók

különböző nagyságban

eladók.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nél

Kolozsvári-utca.

Főszékhely: Felső utcánál, Dr. KRÜGER ALADÁR, PAPP KÁROLY

Mindenkinek

jegyzünk hadikölcsönt

aki rendkívül előnyös feltételek szerint nálunk hadikölcsönös

gyermek vagy élet

biztosítást köt.

Kézpénzfedezet nem kell.

A hadikölcsönt 15 vagy 20 év alatt magával a biztosítási díjakkal törleszti.

Például: 10.000 korona VII. magyar hadikölcsönre 30 éves egyen 10 év alatt összesen befizet: gyermekbiztosításánál 4936 koronát, életbiztosításnál 4503 koronát.

Ugy előzés esetén, mint előbbi elhalálozás esetén az egész 10 000 korona hadikölcsönre esedékes.

Részletes tervvel szívesen szolgálunk

ATLAS életbiztosító r.-t. magyarországi vezérképviselősege Budapest VI., Andrásy-ut 13. Telefon 307., valamint vidéki kirendeltségeink.

Nagyvárad kiadottság:

Hegedüs-Hirlapiroda

Rákóczi-ut 2. szám. Telefonszám 13-01.

Jegyezzünk hadikölcsönt a

PHÖNIX életbiztosító társaságnál!

A jegyzések életbiztosítással kombinálva eszközölhetők. Jegyezhet minden 15 és 60 év közötti levő egyén, nemre való tekintet nélkül.

A bankoknál eszközölt jegyzéssel egyenlő értékkel bir.

10000 koronáig orvosi vizsgálat nélkül.

Minden 1000 korona jegyzés után 20 éves tartamra évi 36 korona díj fizetendő. A biztosítás lejártával a jegyző fél a jegyzett összeggel egyenlő címletű hadikölcsönkötvényt kap kézhez. Ha a jegyző fél a biztosítás lejártá előtt, bármilyen körülmények között — a harctéren is — elhalálozik, a díjfizetés megszűnik és a jegyzett összeg, illetve hadikölcsönkötvény a hátramaradottaknak azonnal kiadatik.

10000 koronán felüli jegyzés orvosi vizsgálat mellett mérsékelt tarifális alapon.

Jegyezni kézpénzzel is lehet. Minden 1000 koronáért 560 korona a kézpénzben lefizetendő összeg.

A hadikölcsönre szabadságolt katonák legelőnyösebben a Phönixnél jegyezhetnek. Az intézet a jegyzések arányában hozzájárul a hadiárva és özvegyek alapjához.

Főképviselet: Szent László-tér 1. sz.

TELEFONSZÁM 11-50.

Mindenkinek kötelessége

hadikölcsönt jegyezni!

**DRAMA
mozgó-
színház**

Szerdán

A molnárleány szerelme
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

**VIGADO
mozgó-
színház**

Szerdán

Homunculusette
vigjáték 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

Karácsonyi árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8.-
Majolika gyümölcs állvány	8.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcs készlet	8.-
Vízes készlet csiszolt üvegből	8.-
Boros	8.-
Likőr	8.-
Söröskészlet színes aranyozással	8.-
Boroskészlet színes	8.-
Vízeskészlet színes	8.-
Likőrkészlet színes	8.-
Befőtteskészlet kristály fehér	8.-
Üveg-öle készlet kristály üvegből	8.-
Majolika fali sőtartó színes	5.-
Majolika vízeskanecso színes	5.-
Konyér kosár színes üveggel	5.-
China ezüst cukortartó	5.-
China ezüst gyümölcs állvány	5.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfák	5.-
Majolika dísz figura	5.-
Porcellán főzőlábos	5.-
Porcellán főzőfazék	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	25.-
Kávéskészlet színes aranyozással	25.-
Feketes készlet színes aranyozással	25.-
Ebédőlkészlet felszerelve, sz. aranyozással	70.-
Edeglétfelvágottas készlet, sz. aranyozással	25.-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	25.-
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25.-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő	25.-
Teás pohár China ezüst foglaltban	8.-
Teás csésze szin. finom aranyozással	8.-
Kávés	8.-
Köpecsésze	8.-
Főzőlábos barna tüzálló füllel	8.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentolt víztartók, Konyhabereadézési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszművészet nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Adriai Biztosító Társulat

alapított 1838-ban.

Részvénytőke és tartalékok
1916. év végén

216 millió korona.

A VII. magyar hadikölcsön jegyzésével kapcsolatban —
kerületi összegű
életbiztosításokat nyújt

a társaság által szerződés-szerűen szavatolt tőkegyűjtés és biztosítási díjaknak felettelő nyös olcsóbbítása mellett.

A jegyzés már egy évi díj lefizetése ellenében a teljes biztosított hadikölcsön összege erejéig történik.

Tájékoztást az „Adriai Biztosító Társulat” magyarországi igazgatósága Budapest, IV. Váci u. 20, illetőleg helyben annak főügynöksége az

Újvárosi Takarékpénztár r.-t.
Szent László-tér 5. nyújt.

Megnyit a
FARKASÁRUHÁZ
Zöldfa u. 5. szám.
Legszebb játék és
disznómarok nagy rak-
tára. Szolid árak!!!

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vízvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramofonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadottak.

ISZAK LIDIA

**Elsőrendű
művésznő
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.**

A Sziliget-i színház művésznőinek egyé-
dülű főszereplője.
Tiszteletdíjakat és átalá-
pításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
legrövidebb idő alatt
elkészítetnek.

Nagyvárad Hitebank Takaréék és Segélyszövetkezet

Nagyvárad, Zöldfa utca 2. szám. I. em.

Hadikölcsön-jegyzés 1 koronás heti befizetés mellett.

A Nagyvárad Hitebank Takaréék és Segélyszövetkezet a hetedik hadikölcsön kibocsátása alkalmából megígérte, hogy a hadikölcsön jegyzés hazafias munkájában mindenkinek kölcsönösen a társaságom legelső jobbjainak egyenlő részét vehetnek, hogy megismerjék a hadikölcsön befizetését és az előzetes kifizetéseket a legbiztosabb befektetésben részesüljenek.

A Nagyvárad Hitebank Takaréék és Segélyszövetkezet megígérte 5 éves időtartamra nyitni a hadikölcsönök 10 éves átvetési 1 koronás befizetés mellett a 300 koronás 6%-os hadikölcsön-kötvényt, melynek módja, hogy az öt évi befizetés az illető 300 koronás összegű hadikölcsön-kötvényt megvásárolja.

Öt éven át a 300 koronás jegyzésről a befizetés 200 koronára teszhető, ennek ellenében az illető 300 koronás 6%-os kötvényét az öt évi befizetés után a befizetés 5 éves időtartamának végén a kikötött összegű 1 koronát fizetnek be, abban az esetben, ha a jegyzésnek az 1000 koronás jegyzés mellett 2 koronát, 900 koronás jegyzés mellett 3 koronát, 1200 koronás jegyzés mellett 4 koronát fizetnek tovább.

A jegyzés alkalmával a jegyzés mellett a befizetés összeg azaz 300 koronás jegyzés 4 koronás befizetésű. A befizetés történetének hetenként, havanként vagy negyedévenként előre Vid-telek havonta a szövetkezet postatakarékpénztár befizetés-lapjára, tehát minden költség nélkül teljesíthetik be a befizetéseket.

A Nagyvárad Hitebank Takaréék és Segélyszövetkezet a VII. hadikölcsönre jegyzéshez a legelső módon a 10 évi december 15-ig felfüggeszt.

Bővebb felvilágosítással a Nagyvárad Hitebank r. t. k. belébe működő Nagyvárad Hitebank Takaréék és Segélyszövetkezet szolgál.

Ezen felvilágosítást hazánk minden részére készíthetjük nagyobb mennyiségű és nélkülözhetetlenül, az iránt érdeklődők is felhívjuk szíves figyelmét és vagyunk.

Nagyvárad, 1917. november hó
hosszú távlatlaltal
Nagyvárad Hitebank Takaréék és Segélyszövetkezet
igazgatósága

Két erős ló

bérbe kapható. Bővebbet este
6-7 óra között Alapi utca 9.
szám földszinén.

Magyar Országos Biztosító Intézet Rt.

Hadi és hadikölcsön biztosítási osztálya
A m. kir. Honv. Minisztérium Hadsegélyző
hivatalának ellenőrzése alatt az elcsontok
érvényei (s árvái) érdekében és javára.

Erdélyi rész Kormánytja:
Nagyvárad Ezerévi Emlék-tér 2. sz. I. em.

Hadikölcsön jegyzés biztosítással kapcsolatban.

A bankoknál eszközölt jegyzéssel
egyenlő értékkel bír.

Intézetünk módot nyújt mindenkinek his
összegeggel nagy összeget jegyezhet le a magán-
számláján magyar és csakdijáról is gondos-
kodhatni.

Aki pl. 1000 kor hadikölcsön-biztosítást
köt, 20 éven át évenként egészben csak 86
koronát tartozik fizetni. — Ha a fél éven
közébe meg akarja magát illetni, azaz a 1000 ko-
ronás hadikölcsön-kötvényt, bármikor előbb
haláláig meg akarja itthon, akár a hirtelen,
ugy is azonnal halál után családja kapja
ki, minden utánfizetés nélkül.

10000 koronás orvosi költséglettel
18 h 16 hadikölcsön-biztosítás. Bélyeg vagy
pótlék nem fizetendő.

Bármikor beszüntethető, a befizetési össze-
g az évenkénti befizetésével.

Hadikölcsön biztosítást köthet minden
15-60 éves ember, nemre való tekintet nélkül.

A hadikölcsön biztosításból befizetőnek
egyrészt a m. kir. Honv. Minisztérium Had-
segélyző Hivatala útján az elcsontok és
végességek és árváinak foglaltatásáig így sz,
ki a Magyar Országos Biztosító
Intézet hadikölcsön biztosítási osztályánál
köt meg a hadikölcsön biztosítást, nemcsak
hazafias kötelességet teljesít, hanem elcsont-
hősök érvényei és árvái is támogatja.

Mindenemű felvilágosítással készséggel
szolgálunk.

Magyar Országos Biztosító Intézet Rt.
Nagyvárad

Ezerévi Emlék-tér 2. I. em. Telefon 11-85.

Beraktározás!

Áruk, tárgyak, termények stb. rövidebb-
bővebb ideig tartó beraktározására meg-
felelő helyiség, ezeken kívül boros
és száraz pincék, istállók, kocsisznek is
állanak rendelkezésre. A beraktározott
tárgyakat tűz és betörés ellen biztosít-
juk. Későbbi felvilágosítással szolgálunk.

**Fekete Sas és Zöldfa
Részvénytársaság
beraktározási osztálya.**

Iroda: Sas-passege, 24. számú lépcső.
Telefon 14-00.